

The Millie Arbesfeld Midreshet Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Women

WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG

Architecture in the Torah: Building the Universal and the Particular

*This week's shiurim are dedicated by
the Keehn family in memory of
Bonnie Keehn Weintraub, z"l,
whose Yahrtzeit is the 9th of Adar.*

Ms. Ellie Levi
ל' שבט תשע"ז • February 26, 2017

I. משכן

א. כוונה

1. שמות פרשת תרומה פרק כה
(ח) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם

2. רש"י שמות פרשת כי תשא פרק לא

(יח) ויתן אל משה וגו' - אין מוקדם ומאוחר בתורה. מעשה העגל קודם לצווי מלאכת המשכן ימים רבים היה, שהרי בשבעה עשר בתמוז נשתברוהו לוחות, וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל, ולמחרת התחילו בנדבת המשכן והוקם באחד בניסן

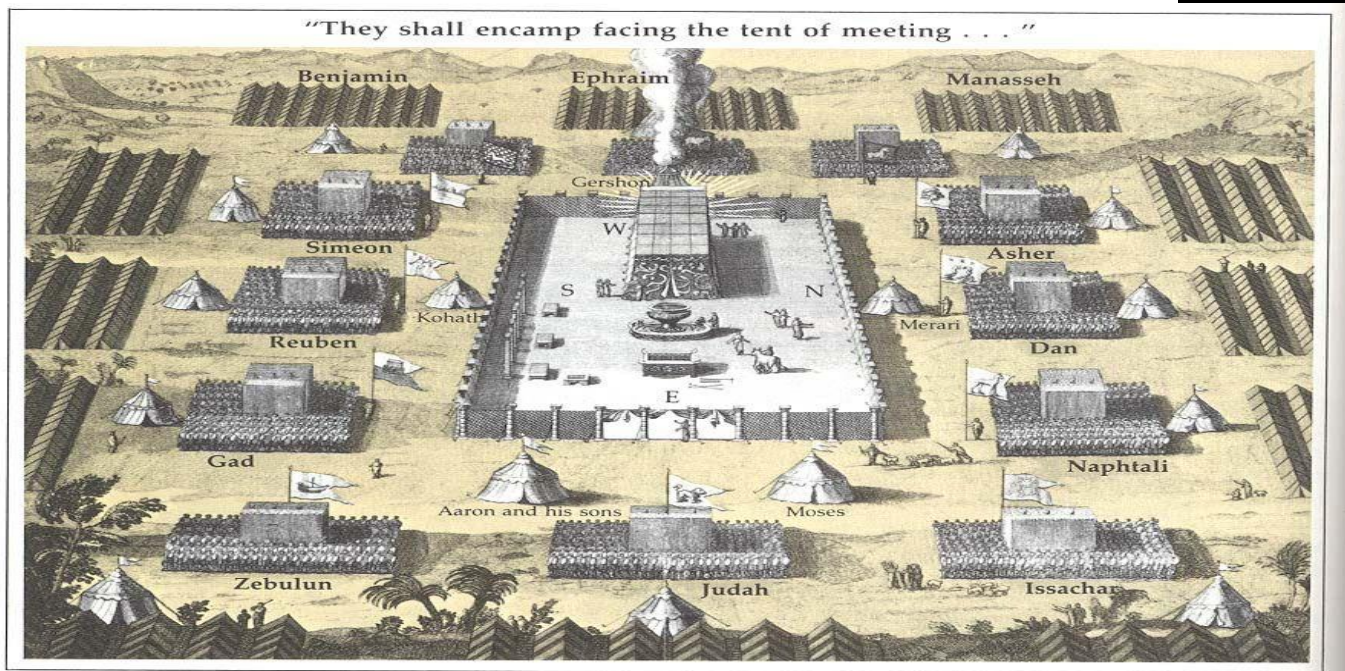
3 ספורנו שמות פרשת משפטים פרק כד

... ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם (להלן כה, ח) לא כמו שיעד קודם לכן, כאמרו מזבח אדמה תעשה לי בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך (לעיל כ, כא) אבל עתה יצטרך לכהנים, וזה בעצמו התבאר באמרו ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך (להלן כח, א). והנה לא נבחר שבט לוי לשרת עד אחר מעשה העגל, כמו שהעיד באמרו בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי לשרתו ולברך בשמו (דברים י, ח)

4. רמבן הקדמה לפרשת תרומה פרק כה**פרשת תרומה**

... והנה הם קדושים ראויים שיהיה בהם מקדש להשרות שכינתו ביניהם. ולכן צוה תחלה עלדבר המשכן שיהיה לו בית בתוכם מקודש לשמו... וסוד המשכן הוא, שיהיה הכבוד אשר שכן על הר סיני שוכן עליו בנסתר... והיה במשכן תמיד עם ישראל הכבוד שנראה להם בהר סיני...

ב. מבנה

5. מפת המשכן

6. שמות פרשת שמות פרק ב

(א) וַיִּדְבֶר ה', אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר.
 (ב) אִישׁ עַל-דִּגְלוֹ בְּאֶתֶת לְבַיִת אֲבֹתֶם, יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: מִנֶּגֶד, סְבִיב לְאַהֲל־מוֹעֵד יַחֲנוּ.

7. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף יא עמוד ב

דתניא: וכי בסכות הושבתי את בני ישראל - ענני כבוד היו, דברי רבי אליעזר. רבי עקיבא אומר סוכות ממש עשו להם

II. אוהל**8. בראשית פרשת וירא פרק יח**

(א) וַיֵּרָא אֵלָיו יִקְנוֹק בְּאֵלָנֵי מִמְרָא וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל פְּחֹם הַיּוֹם: (ב) וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיִּרְץ לִקְרֹאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה

9. ילקוט מעם לועז נה (המקור של אוהל אברהם עם 4 פתחים

(נה) ואע"פ שהיה הכתוב צריך לומר וירץ אחריהם. אלא לאהלו של אברהם היו ד' פתחים מד' רוחות העולם, כפי שנספר להלן בפרק ד', לכן משלא היה יכול לרוץ אחריהם בא דרך הפתח האחר ישר לפנייהם כדי שיוכל להשיגם בלי טורח מרובה.

10. משנה מסכת אבות פרק א משנה ה

[*] יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה באשתו אמרו קל וחומר באשתחברו מכאן אמרו חכמים כל זמן שאדם מרבה שיחה עם האשה גורם רעה לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנום:

11. מסכת אבות דרבי נתן נוסחא א פרק ז

וסף בן יוחנן איש ירושלים אומר יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה: יהי ביתך פתוח לרוחה כיצד מלמד שיהא ביתו של אדם פתוח לרוחה לצפון ולדרום ולמזרח ולמערב כגון איוב שעשה ד' פתחים לביתו. ולמה עשה איוב ד' פתחים לביתו כדי שלא יהיו עניים מצטערים להקיף את כל הבית. הבא מן הצפון יכנס כדרכו הבא מן הדרום יכנס כדרכו וכן לכל רוח לכך עשה איוב ארבעה פתחים לביתו. ויהיו עניים בני ביתך ולא בני ביתך ממש אלא שיהיו עניים משיחין מה שאוכלים ושותים בתוך ביתך כדרך שהיו עניים משיחין מה שאוכלין ושותין בתוך ביתו של איוב וכשנפגשו זה בזה אמר אחד לחבירו מאין אתה בא מתוך ביתו של איוב ולאן אתה הולך לביתו של איוב. וכשבא עליו ההוא פורענות גדול אמר לפני הקב"ה רבונו של עולם לא הייתי מאכיל רעבים ומשקה צמאים שנאמר ואוכל פתי לבדי ולא אכל יתום ממנה (איוב ל"א י"ז) ולא הייתי מלביש ערומים שנאמר ומגז כבשי יתחמם (שם שם כ'). אעפ"כ א"ל הקב"ה לאיוב איוב עדיין לא הגעת לחצי שיעור של אברהם. אתה יושב ושוהה בתוך ביתך ואורחין נכנסים אצלך את שדרכו לאכול פת חטים האכלתו פת חטים את שדרכו לאכול בשר האכלתו בשר את שדרכו לשתות יין השקיתו יין. אבל אברהם לא עשה כן אלא יוצא ומהדר בעולם וכשימצא אורחין מכניסן בתוך ביתו את שאין דרכו לאכול פת חטים האכילהו פת חטים את שאין דרכו לאכול בשר האכילהו בשר ואת שאין דרכו לשתות יין השקהו יין. ולא עוד אלא עמד ובנה פלטרין גדולים על הדרכים והניח [שם] מאכל ומשקה וכל הבא ונכנס אכל ושתה וברך לשמים לפיכך נעשית לו נחת רוח. וכל שהפה שואל מצוי בתוך ביתו של אברהם שנאמר ויטע אשל בבאר שבע (בראשית כ"א ל"ג)

12. פירוש רבינו יונה על אבות פרק א ה

יוסף בן יוחנן איש ירושלים אומר יהי ביתך פתוח לרוחה - י"א שימצאו בביתו הרוחה בני אדם הצריכין או פי' שיהיה ביתו כבית אברהם אבינו ע"ה שיהיה ביתו בדרך במקום דוחק כדי שיכנסו לשם העוברים והשבים ויהיה ביתו פתוח לארבע רוחות מכל צד שיבואו שימצאו פתח פתוח ויפנו לשם כמו שאמר איוב [איוב ל"א ל"ב] דלתי לארח אפתח

13. בראשית פרשת חיי שרה פרק כד

(טז) וַיְבַאֲהָ יִצְחָק, הָאֵלֶּלֶה שָׂרָה אִמּוֹ, וַיִּקַּח אֶת-רַבֵּקָה וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה, וַיֵּאֱהָבֶהָ; וַיִּנָּחֶם יִצְחָק, אַחֲרֵי אִמּוֹ

14. ילקוט מעם לועז קפב

המעלה הרביעית תמיד היו הפתחים פתוחים לרוחה, כי נתנה הרבה צדקה לעניים. כשנפטרה שרה נסתלקו כל אותם המעלות; אבל עכשיו משכאה רבקה לבית חזרו למקומם כפי שהיו בתחלה, וכן השתדלה ללוש העיסה בעודה טהורה כמו אמו, ואהב אותה מאד.

15. בראשית פרשת לך לך פרק יב

(א) וַיֹּאמֶר יַקְנוּ אֶל אַבְרָם לָךְ לָךְ מֵאֲרָצָה וּמִמּוֹלְדֹתָהּ וּמִבֵּית אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ
(ח) וַיַּעַתֶּק מִשָּׁם הַהֵרָה מְקַדָּם לְבֵית אֵל וַיֵּט אֶהְלֵה בֵּית אֵל מִיָּם וְהָעֵי מְקַדָּם וַיִּבְנוּ...
שם מִזְבֵּחַ לַיְקוֹן וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יַקְנוֹ: (ט) וַיִּסַּע אַבְרָם הַלֹּדֶז וְנִסּוּעַ הַנְּגָבָה:

III. תיבה**א. מבנה****16. בראשית פרק ו**

(ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַח לָךְ כָּל בְּשָׂר כָּל לָפְנֵי כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ חַמְס מִפְּנִיָּהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ
(ד) עֲשֵׂה לָךְ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר קַנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתֵּבָה וְכִפְרָת אֹתָהּ מִבֵּית וּמַחוּץ בַּכֹּפֶר: (ט) וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֲרָד הַתֵּבָה חֲמֵשִׁים אַמָּה רְחֹבָהּ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ: (טז) צִהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֵל אַמָּה
תִּכְלֹנֶה מִלְמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תִּשְׂים תַּחְתִּים שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂה: (יז) וְאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם
עַל הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יָגוּעַ

ב. כוונה**17. בראשית פרק ו**

(ט) אֵלֶּה תוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלָּךְ נֹחַ

18. רש"י בראשית פרשת בראשית - נח פרק ו

... בדורותיו - יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, ג לפי דורו היה צדיק, ואלוהיה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום: ...

IV. בית המקדש

א. מבנה

19. מלכים א' פרקים ו-ח

ב. כוונה

20. ישעיהו פרק נו

(ו) ובני הנכר, הנלזים על-ה' לשרתו, ולא־הבה את-שם ה', להיות לו לעבדים--כל-שמר שבת מחללו, ומחזיקים בכריתתי.

(ז) והביאותים אל-הר קדשי, ושמחתים בבית תפלתי--עולתיהם וזבחייהם לרצון, על-מזבחי: פי ביתי, בית-תפלה יקרא לכל-העמים.

21. מלכים א פרק ח

(מא) וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך: (מב) פי ישמעון את שמך הגדול ואת ידך החזקה וזרעך הנטויה ובא והתפלל אל הבית הזה: (מג) אתה תשמע השמים מכון שבתי ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי למען ידעוון כל עמי הארץ את שמך ליראה אתך כעמך ישראל ולדעת פי שמך נקרא על הבית הזה אשר בנית:

22. במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה א

א"ר יהושע בן לוי אלו היה אומות העולם יודעים מה היה המקדש יפה להם קסטריות היו מקיפים אותו כדי לשומרו שהיה יפה להם יותר משל ישראל שכן שלמה סדר תפלה (מלכים א ח) וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא וכתוב (שם/מלכים א' ח') ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי אבל כשהוא בא אצל ישראל מה כתיב (דברי הימים ב' ו) ונתת לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו אם היה ראוי לו היה נותן לו ואם לאו לא היה נותן לו, ולא תאמר בית המקדש אלא אילולי ישראל לא היה מטר יורד ולא השמש זורחת שבזכותן

הקב"ה מרויח בעולמו ולעולם הבא או"ה רואין לישראל היאך הקב"ה עמהם והן באין להידבק להם שנא' (זכריה ח) בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים.

23. זכריה יד: יטז-יט

(טז) וְהָיָה כָּל הַנּוֹתֵר מִכָּל הַגּוֹיִם הַבָּאִים עַל יְרוּשָׁלַם וְעָלוּ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יְקִיָּוָה צְבָאוֹת וְלַחֲגֹג אֶת חַג הַסִּפּוֹת: (יז) וְהָיָה אֲשֶׁר לֹא יַעֲלֶה מֵאֵת מִשְׁפְּחוֹת הָאָרֶץ אֶל יְרוּשָׁלַם לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְמֶלֶךְ יְקִיָּוָה צְבָאוֹת וְלֹא עֲלִיָּהֶם יְהִיֶה הַגִּשְׁם: (יח) וְאִם מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם לֹא תַעֲלֶה וְלֹא בָּאָה וְלֹא עֲלִיָּהֶם תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגַּף יְקִיָּוָה אֶת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ לְחַג אֶת חַג הַסִּפּוֹת: (יט) זֹאת תִּהְיֶה חֲטָאת מִצְרַיִם וְחֲטָאת כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ לְחַג אֶת חַג הַסִּפּוֹת

V. סוכה

24. ויקרא פרשת אמור פרק כג

(מב) בַּסִּפּוֹת תִּשְׁבּוּ שְׁבַעַת יָמִים כָּל הָאֲזָרָח בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ בַּסִּפּוֹת (מג) לְמַעַן יִדְעוּ דַרְתֵּיכֶם כִּי בַּסִּפּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְקִיָּוָה אֱלֹהֵיכֶם

25. ויקרא פרשת אמור פרק כג

(מ) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פָּרִי עֵץ הָדָר כַּפַת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְקִיָּוָה אֱלֹהֵיכֶם שְׁבַעַת יָמִים